

MAGISTRÁT MĚSTA OLOMOUCE

ODBOR PAMÁTKOVÉ PÉČE

Hynaisova 34/10, 779 00 Olomouc

Spisový znak – 411.1, skartační znak/skart. lhůta – A/10
V Olomouci 26.08.2021

Č. j. SMOL/211768/2021/OPP/Ka
Spisová značka: S-SMOL/195863/2021/OPP
Uvádějte vždy v korespondenci

Oprávněná úřední osoba pro vyřízení: Mgr. Vlasta Kauerová, dveře č. 1.15
Telefon: 588488130
E-mail: vlasta.kauerova@olomouc.eu
Oprávněná úřední osoba pro podepisování: Mgr. Vlasta Kauerová

Závazné stanovisko

Dne 09.08.2021 obdržel Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče žádost o vydání závazného stanoviska podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), ve věci obnova krovu sanktusníku Červeného kostela, tř. Svobody, parc. č. 868 v k.ú. Olomouc-město, obec Olomouc.

Vlastníkem předmětného objektu je Olomoucký kraj, IČO: 60609460, Jeremenkova 1191/40a, Hodolany, 779 00 Olomouc 9. Žádost o vydání závazného stanoviska podal na základě plné moci vlastníka Ing. Dalibor Matoušek, IČO: 18485014, Arbesova 193/6, Slavonín, 783 01 Olomouc 18 (dále jen „žadatel“).

Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče vydává, podle ustanovení § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči, jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče, podle ustanovení § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), toto

závazné stanovisko:

Realizace obnova krovu sanktusníku Červeného kostela, tř. Svobody, parc. č. 868, v k.ú. Olomouc – město, obec Olomouc, který je nemovitou kulturní památkou pod č. rej. . 38095/8-2953 ÚSKP ČR a současně se nachází se na území ochranného pásma městské památkové rezervace Olomouc, **podle předložené žádosti o vydání závazného stanoviska včetně dokumentace:** Kopie žádosti o vydání závazného stanoviska, projektová dokumentace, Ing. Pavel Pospíšil, Balkán 27, Plumlov, Vyhodnocení mykotického a biotického stavu sanktusníku objektu Červeného kostela – VKOL, červenec 2021,

je z hlediska zájmů státní památkové péče přípustná za podmínky:

1. Výměna dožilých prvků krovu bude provedena metodou kus za kus při dodržení stávajících profilací a tesařských spojů.

Odůvodnění

Objekt Červeného kostela, tř. Svobody, parc. č. 868 v k.ú. Olomouc-město je nemovitou kulturní památkou č. rej. 38095/8-2953 ÚSKP ČR a současně se nachází na území ochranného pásma městské památkové rezervace Olomouc. Na tomto území jsou uplatňovány památkové zájmy.

Objekt kostela je volně stojící centrální stavba na půdorysu polygonu s hranolovou věží v průčelí. Objekt je dokladem pozdního historismu v neogotické architektuře z let 1900 - 1902. Projektantem byl německý architekt Max Löve, stavitelem Max Böhm. Od roku 1959 je zde umístěn sklad knih Vědecké knihovny Olomouc. Objekt je situován svým hlavním průčelím do třídy Svobody a je jednou z jejich dominant (výška věže je 55 m). V parteru věže je hlavní vstup do objektu, další vstup je

v severozápadní části kostela. Po stranách vstupní části jsou dvě schodiště vedoucí na chór a do prostoru věže. Příčný rozměr hlavní lodi překračuje jeho podélnou míru. Půdorys stavby je v podélném směru zakončen vyvýšeným kněžištěm, se kterým v jižní části sousedí malá sakristie.

Hlavní prostor je zastropen mohutnou klenbou. Balkónová konstrukce chóru je vynášena dřevěnými sloupy. V hlavní lodi byla dlouhodobě umístěna ocelová konstrukce sloužící pro uložení knih, v současné době je již konstrukce vyklizena. Vitrážová okna kostela byla odborně zrestaurována, mají jednoduché zasklení.

Sanktusník

Konstrukci sanktusníku tvoří osmiboký hranol o vnitřním průměru cca 1,3 m s výškou štenýřů do 3,0 m, na něm je posazen osmiboký jehlan o výšce cca 7, 0 m. Hlavním nosným prvkem je hrotnice, procházející svislou osou věžičky. Hrotnice vychází ze středového sloupku hlavního krovu, je půdorysně v průsečíku obou hřebenů v úrovni horní kleštiny na kótě + 16,0 m. Štenýře pak stojí na krátkých prazích, které leží na podélné kleštině. V uložení zde chybí tradiční trámový rošt (tzv. slunce). V horní úrovni obloukových oken lucerny přecházejí štenýře čepem do krokví. Čep byl krytý oplechováním meziokenních sloupků – štenýřů. U vrcholu se k hrotnici, která zde přechází do kulatého profilu, připínají dlouze seřezanými konci krokve. Hrotnice u vrcholu byla podélně provrtána a otvor sloužil pro uchycení kovové tyče, nesoucí makovici. Zakončení hrotnice s otvorem bylo staženo jen jednou obručí. Tyč byla značně odkloněna od svislice, vršek hrotnice byl rozštípnut. Dříví pro sanktusník bylo tesáno z vrškové kulatiny, obsahuje velké množství bělového dřeva, je v něm velký podíl nezarostlých suků.

Objekt je situován na třídě Svobody, která je součástí městského silničního okruhu (třída Svobody a ulice 17. listopadu) a je jednou z jejích dominant. Okružní třída je součástí regulačního plánu města Olomouce, který byl vytvořen v roce 1895 urbanistou C. Sitttem. Na základě této koncepce byl řešen rozvoj města na pozemcích uvolněných po zbourání barokních hradeb.

Objekt bývalého evangelického kostela je situován v ochranném pásmu MPR, na hranici s MPR, v přímé pohledové linii z MPR, mimo záplavové území.

K předmětné žádosti, podané dne 09.08.2021, shromáždil Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče (dále jen „správní orgán“) následující podklady:

1. Kopie žádosti o vydání závazného stanoviska, projektová dokumentace, Ing. Pavel Pospíšil, Balkán 27, Plumlov, Vyhodnocení mykotického a biotického stavu sanktusníku objektu Červeného kostela – VKOL, červenec 2021.
2. písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci č.j. NPÚ-391/65435/2021 ze dne 25.8.2021, které vypracovala odborná pracovnice Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci, Ing. arch. Helena Grassová,;
3. Stanovisko žadatele.

Popis navržených prací: Předmětem předložené žádosti je vyhodnocení stavebně technického, mykotického a biotického stavu sanktusníku objektu Červeného kostela.

Průzkum byl proveden jak na konstrukci před rozebráním, tak zejména na snesených a rozebraných prvcích. Pro hodnocení dřevěných konstrukcí byla použita čtyřbodová stupnice hodnocení kvality dřeva.

Typy poškození dřevěných prvků krovu

Požerky od dřevokazného hmyzu

Požerky od červotočů současně s požerky Tesaříka krovového se vyskytují na horních plochách krokví.

Hnědá hniloba způsobená celulóзовými houbami

Vyskytuje se v místech častého zatékání, tj. vrchol hrotnice a volná část hrotnice, která probíhá nechráněně v lucerně.

Mechanické poruchy

Ve většině prvků se nachází nadměrné výsušné trhliny, které jsou široce rozevřeny. Všechny čepové spoje jsou rozštípnuté nebo krátké. Plochy krokví, které nesou bednění, jsou nadměrně rozštípané od množství použitých hřebíků. Horní konce krokví, které jsou seřezány dlouhým řezem pro lípnutí na

hrotnici, jsou rozpraskány na jednotlivé třísky. Celá konstrukce je spirálovitě zkroucena, což je způsobeno podélným zkroucením jednotlivých krokví.

Rozsah poškození

Poškození biotické – do 30 % prvků krovu je poškozeno požerky dřevokazného hmyzu.

Poškození mykotické – do 40 % prvků krovu je poškozeno hnědou hnilobou.

Poškození mechanické

Prakticky každá krokev je u spodního konce prasklá a čep je porušen pomačkáním a trhlinami. Horní konce všech krokví jsou rozštípnuté a neschopné připojení. Dřevo sanktusníku je nadměrně povrchově opotřebované, je vystaveno nadměrnému tepelnému zatížení. Dále je vystaveno všem klimatickým vlivům, které střídavě zvlhčují a posléze vysušují dřevní hmotu. V ploše pro uložení bednění je tolik děr po hřebících a trhlín, že by zodpovědné přibití desek bednění nebylo možné.

Zatřídění do stupně poškození

Krajní části prvků – tj. konce s čepy nebo úřezy je nutno zařadit do 4. stupně kvality dřeva, střední části pak do stupně 3.

Statické vady

Krátké čepy v lomu sklonu při přechodu štenýř – krokev v horní části lucerny, neúčinné a pouze jediné ztužení v příčném směru, absence spodního trámového roštu pro uložení, slabé místo pro kotvení hrotnicové tyče, nekrytá hrotnice po výšce lucerny.

Opatření

Tesařské práce

Hrotnice je natolik popraskaná a v nekryté části oslabená, že musí být celá vyměněna. Krokve mají oba konce nepoužitelné. Pokud by se i dalo použít střední části, rozdělí se rozpon krokve na třetiny a vzniknou další dva klouby. Jeden kloub je již v přechodu štenýř – krokev. Tím je po statické stránce umožněn vznik mechanismu, který by byl staticky nestabilní.

Z tohoto důvodu není možné použít stávající prvky. Je navržena replika všech prvků krovu sanktusníku. Je potřeba doplnit tuhé vodorovné ztužení ve třetinách výšky. Pro uložení konstrukce provést tuhý trámový rošt.

Sanační práce v krovu

Bude provedena podrobná revize prvků, na které bude konstrukce sanktusníku uložena. Bude aplikována impregnační ochrana dřeva, bude aplikován bezbarvý nátěr. Nové prvky budou dodány impregnované.

Střešní plášť

Napojení střešní krytiny v hřebeni střechy lodi by mělo mít dilatační charakter. U vrcholu hrotnice je nutno provést dokonalé utěsnění přechodu kov dřevo.

Ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči bylo ve věci vydáno písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci, kde je uvedeno, cituje se: „Národní památkový ústav jako odborná organizace státní památkové péče na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce nebudou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně-historických hodnot při respektování následujících podmínek:

- Výměna dožilých prvků krovu bude provedena metodou kus za kus při dodržení stávajících profilací a tesařských spojů.

Zdůvodnění:

Na základě zohlednění hlediska autenticity procesu obnovy kulturní památky je třeba, aby dožilé prvky byly nahrazeny kopiemi původních prvků za dodržení stávajících tesařských spojů. Neudržitelné části konstrukce je žádoucí doplňovat tvarově identickými, adekvátně materiálově volenými a adekvátně řemeslně zpracovanými prvky, včetně způsobu jejich spojení (z důvodu zohlednění zásad šetrnosti v přístupu k dochované historické substanci, celistvé interpretace a věrohodného ztvárnění). Jiné řešení by vedlo ke snížení kulturně-historických hodnot předmětné konstrukce“.

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci bylo, podle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu, zasláno elektronicky v kopii k vyjádření žadateli dopisem Magistrátu města Olomouce, odboru památkové péče ze dne 25.8.2021. Žadatel k písemnému vyjádření odborné organizace státní památkové péče dne 25.8.2021 sdělil, že s podmínkou souhlasí.

Kulturně-historické hodnoty objektu bývalého evangelického kostela tvoří veškeré původní vodorovné a svislé konstrukce, krovy, původní architektonické prvky interiéru a exteriéru, vnitřní dispozice, torza původního mobiliáře (např. dřevěná kazatelna). Za památkovou hodnotu lze považovat i situování objektu jako solitérní stavby.

Objekt je situován v ochranném pásmu MPR. Účelem ochranného pásma je zajištění zvýšené ochrany širšího území okolo městské památkové rezervace před nepříznivými vlivy a zásahy. Jedná se zejména o usměrňování stavebně technické činnosti, která by mohla nepříznivě ovlivnit celkový výraz a charakter MPR a jejího okolí.

Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče jako příslušný orgán státní správy na úseku památkové péče zvážil veškeré skutečnosti, jednotlivě i ve vzájemných souvislostech a dospěl k závěru, který je uveden ve výroku tohoto závazného stanoviska.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto závaznému stanovisku **nelze** v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu **podat samostatné odvolání**, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím. Pokud toto závazné stanovisko znemožňuje vyhovět výše uvedené žádosti, příslušný stavební úřad v souladu s ustanovením § 149 odst. 6 správního řádu nebude provádět další dokazování a žádost zamítne. **Až proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu je možné podat odvolání**, které umožní, aby bylo v souladu s ustanovením § 149 odst. 7 správního řádu přezkoumáno toto závazné stanovisko.

MAGISTRÁT MĚSTA
OLOMOUCE
odbor památkové péče
779 11 OLOMOUC

Mgr. Vlasta Kauerová
vedoucí odboru památkové péče

Rozdělovník:

- Ing. Dalibor Matoušek, Arbesova 193/6, Slavonín, 783 01 Olomouc
- SPIS

Na vědomí:

- Magistrát města Olomouce, odbor stavební, oddělení pozemních staveb, Hynaisova 10, 779 11 Olomouc – interně elektronicky
- Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci, Horní náměstí 410/25, 779 11 Olomouc - DS